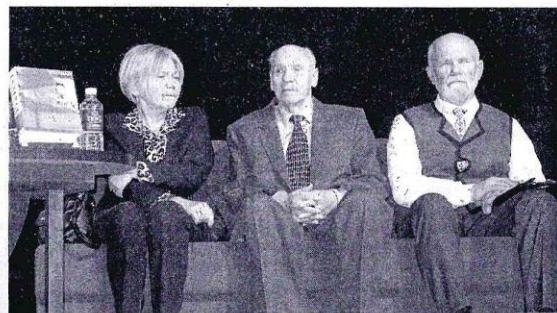

Atvykęs į Kupiškį, Baltušis buvo laimingas

Žinia apie rašytojo Juozo Baltušio išleistus dienoraščius jau pasklidusi Lietuvoje, nagrinėta radijo laidoje, o paskutinį balandžio penktadienį Kupiškyje surengtas susitikimas su leidėjais, literatais, politikais. Išskirtinė šio renginio viešnia – iš Australijos specialiai į knygos sutiktuves atvykusi žurnalistė, rašytojo dukra Rita Baltušytė. Šis renginys, pasak Kupiškio viešosios bibliotekos direktoriaus Algirdo Venckaus, vertintinas kaip svarbiausias Nacionalinės bibliotekų savaitės akcentas Kupiškyje.

Scenoje svečiai (iš kairės) Antanas Šimkus, Česlovas Juršėnas. Ir toliau – Rita Baltušytė, Algimantas Jasaitis, Edvardas Kareiva.

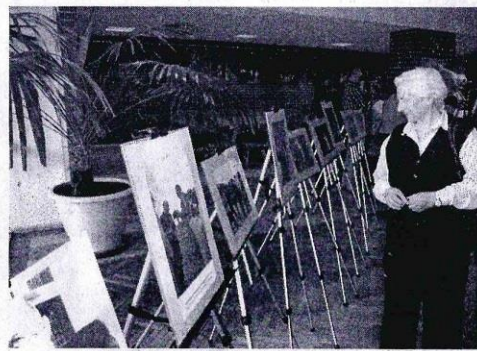
Ada DVARIONAITĖ

Kultūros centro didžiojoje salėje susirinkusiems kupiškėnams pirmiausia parodytas dokumentinio filmo apie rašytoją fragmentas, vyresnės auditorijos atmintyje atgaivinęs gyvus prisiminimus, unikalų baltušiško balso tembrą, jo pažuokavimus, lėtą kalbėseną, jo visur pabrėžiamą kupiškėnišką kilmę.

Tada prasidėjo kalbos, klausimai su iš anksto naujauciamą intriga – kaip vertinti šį kūrėją, liaudies rašytoją, klasiką, kurio darbai neįtraukti į mokyklų programas, nes jis iš sovietinių metų, nomenklatūrinis, nesupratęs Lietuvos atgimimo ir Sąjūdžio idėjų, anuomet

rašytus dienoraščius, knygos sudarymo aplinkybes papasakojo jos sudarytojas, žurnalo „Metai“ vyr. redaktorius Antanas Šimkus, literatūros kritikas Saulius Vasiliauskas, rašytojo dukra Rita Baltušytė, beje, tądien šventusi savo gimtadienį ir pasveikinta gėlių puokštėmis. Į sceną pakilo ir ilgametis politikas Česlovas Juršėnas, kad primintų esąs R. Baltušytės žurnalistikos studijų kurso draugas ir pakalbėtų apie rašytojo ideologines ir pilietines nuostatas. Kai kuriuos klausytojus toks temos nuokrypis nustebino ir paskatino prisiminti ne pačius maloniausius rašytojo gyvenimo saulėlydžio momentus,

savo gimtąjį kraštą garsinusių talentingą rašytoją, neišsivadėję jo prasidėjus naujumiems politiniams skersvėjams. Pupuonyje yra jo vardo gatvelė, bendruomenės namuose rašytojui skirtas kampelis, o senosiose kapinėse yra akmuo, žymintis, kur palaidotas „Sakmės apie Juozą“ herojus Juozas Bukėnas. Į dienoraščių knygos sutiktuves atvyko nemažas puponiškių būrelis, tai įvertino ir R. Baltušytė, po renginio bendruomenei padovanojusi knygą. Dovana svėri, 1,8 kg, kaip patikino leidėjas A. Šimkus, iš viso per 1200 puslapių. Autorizuotų rašytojo dienoraščio puslapių Lietuvos literatūros ir meno archyve

ratų. Bet jis dar skaitomas, knygos vėl traukiamos iš atokių spintų. Kas atsitiko, kad atgyja toks dėmesys?

KŪRYBOS IR KŪRĖJO MJSLĖ

Apie J. Baltušio 1970–1975 m.

gos smerkiamos, apspjaudomos, plėšomos.

Vis dėlto renginio svarbiausi – rašytojo kūrybos priminimo ir naujos knygos pristatymo – akcentai išliko, kupiškėnai įrodė gerbiantys

išleisti dar kelias knygas.

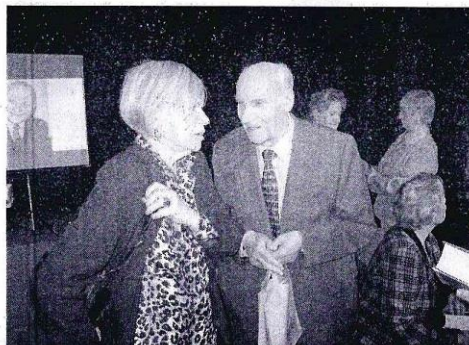
TIESA IR PRAMANAI

Įdomių detalių susirinkusiems kupiškėnams priminė daug metų su rašytoju J. Baltūšiu bendravęs

rajo Kultūros skyriaus vedėjas Algimantas Jasaitis ir tuomečio kolkio pirmininkas Edvardas Kareiva. Pasak A. Jasaičio, rašytojas yra pats savausias iš savų, jį

žmonės mylėjo, nes buvo paprastas ir tiesus, doras žmogus, ir dabar jį gerbia. Kai buvo renkamas internetu šimtmečio kupiškėnų šimtukas, Baltušiu skirta antra vieta, po olimpinio čempiono Virgilijaus Alekno.

Rašytojas mėgdavo dalyvauti viešose renginiuose Kupiškyje, kalbėtis su žmonėmis, kartu vaišintis, pašiepti valdžią, prisitaikėlius. Sakydavęs: „Kiek dabar pagrindininkų atsirado, tiek prie Smetonos ir grindų nebuvo.“ Mokėjo ir save pašiepti, esą „parašęs „Parduotas vasaras“ manė gausią Lenino ordiną, bet nebeliko, melžėjoms visus išdalino“. Labai gerbė kunigus ir viešai vadindavo juos šviesiomis asmenybėmis, atvažiavęs į Kupiškį, kartu su Povilu Žulonu nuėdavo į šventorių, padėdavo gėlių ant kunigo Bajorino kapo, aplankydavo monsignorą Klemensą Gutauską.

Skaitytojai sulaukė autografų. Autorės nuotraukos.

Puponių bendruomenės atstovai ir rašytojo dukra Rita Baltušytė.

Nukelta į 7 p.

Atvykęs į Kupiškį, Baltušis buvo laimingas

Atkelta iš 5 p.

Mėgdavo kalbėti apie tikėjimą, sakydavo, jog niekas neįrodė, kad Dievas yra, bet ir niekas neįrodė, kad jo nėra.

Rašytojo dukra patyrė neįaukų momentą, kai iš salės nuskambėjo klausimas apie rašytojo pasaulėžiūrą, kuri esą paskatino įskusti rašytoją Kazį Borutą, pasmerkti Balį Sruogą ir jo „Dievų mišką“. Anot R. Baltušytės, tai prasimanymas, tėvas gynė Sruogą, nieko neįskundė (Č. Juršėnas patikslino, kad tai padarė G. Zimanas), netgi valdžios raginamas, nepasmerkė Boriso Pasternako, Aleksandro Solženicyno. Tėvo dienoraščiuose, dukters teigimu, ne viskas surašyta, daug vardų nepaminėta, bet

toks buvo autoriaus sprendimas. Kai kurių asmeniškų pastebėjimų, R. Baltušytės manymu, į knygą nevertėjo dėti, bet leidėjas nusprendė savaip, jo valia.

Renginyje būta ir kitų pagarbos ženklų rašytojui J. Baltūšiui 110 gimimo metinių proga. Surengta prieš 30 metų demonstruotų nuotraukų paroda. E. Kareiva pagrojo su Peterburgo bandonija. Rašytojų sąjungos leidyklos atstovai džiaugėsi, kad kupiškėnai 4:1 įveikė anykštėnus, mat ten per knygos pristatymo renginį nupirkta 10 knygų, o Kupiškyje net 40.

„Kupiškyje tėvas visada jausdavosi laimingas, džiaugdavosi pakviestas“, – prisiminė R. Baltušytė, dėkodama skaitytojams už ištikimybę.